

آسیب شناسی تحریم‌ها در ایجاد صلح، امنیت بین‌المللی و حفاظت از حقوق شهروندی (مطالعه موردی ایران و کره شمالی)

مهدی مرادزاده^۱، محمدعلی کفائی فرآ^۲، محمدرضا حاکاک زاده^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۹/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰

چکیده:

شکاف از منظر روش‌شناختی، آسیب‌شناسی تحریم‌ها در دولت‌ها چالش‌های دلهره‌آوری را به همراه دارد چرا که جدا کردن پیامدهای تحریم‌ها از عوامل مختلف دیگری که بر شرایط حقوق بشر غیرنظامیان تأثیر می‌گذارند، نه تنها دشوار است، بلکه جمع‌آوری داده‌ها در مورد تأثیر واقعی تحریم‌ها نیز دشوار است. این پژوهش در نظر دارد با بهره‌جویی از رهیافت تحلیل علمی و استفاده از داده‌های خام معتبر به این پرسش اساسی پاسخ دهد که: تحریم‌های اقتصادی غرب علیه ایران و کره شمالی دارای چه ویژگی‌هایی بوده و به چه دلیل اعمال گردیده است؟ و مهمترین پیامدهای تحریم‌ها بر ساختار اقتصادی و اجتماعی به چه صورت بوده است؟ برای این منظور به مباحث تاریخیچه تحریم‌ها، انواع تحریم و مبانی حقوقی آن از دیدگاه بین‌الملل، اثرات موجی تحریم‌ها و بررسی قطعنامه‌های اعمال شده در کشورهای مورد مطالعه پرداخته شد و در پایان نیز براهکارهایی در جهت شناسایی آسیب‌های تحریم بر دولت‌ها و حقوق شهروندی ارائه شد. در نتیجه یافته‌ها حاکی از آن است که نادیده گرفتن پیامدهای تحریم‌ها بر نسل‌های آینده به‌طور قابل توجهی هزینه‌های اقتصادی کل آن‌ها را افزایش می‌دهد و بر اقشار جامعه آسیب می‌زند.

واژگان اصلی: آسیب‌شناسی تحریم‌ها، امنیت بین‌المللی، حقوق شهروندی، تحریم‌های اقتصادی، ایران.

۱. دانشجوی دکتری، حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، قم، ایران

۲. استادیار حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، قم، ایران (نویسنده مسئول)

۳. استادیار حقوق عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، قم، ایران

مقدمه

از منظر روش‌شناختی، نظارت بر تأثیر تحریم‌های اقتصادی بر حقوق بشر شهروندان عادی چالش‌های دلهره‌آوری را به همراه دارد. جدا کردن پیامدهای تحریم‌ها از عوامل مختلف دیگری که بر شرایط حقوق بشر غیرنظامیان تأثیر می‌گذارند، نه تنها دشوار است، بلکه جمع‌آوری داده‌ها در مورد تأثیر واقعی تحریم‌ها نیز دشوار است. بر اساس ماده ۱ منشور سازمان ملل متحد، وظیفه اصلی سازمان ملل متحد حفظ صلح و امنیت بین‌المللی است (عمادی و همکاران، ۲۰۱۲). اگر چه این سازمان برای وصول به این هدف از مجموع روش‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استفاده می‌نماید، بر اساس ماده ۲۴ منشور، اعضای سازمان ملل متحد، وظیفه اولیه حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را بر عهده شورای امنیت قرار داده‌اند. شورای امنیت می‌تواند در صورت احراز هر گونه تهدید علیه صلح، نقض صلح یا عمل تجاوز کارانه، مجموع اقدامات مسالمت‌آمیز و قهر‌آمیز را بر اساس فصول شش و هفت منشور اتخاذ نماید (کریمی و همکاران، ۲۰۲۱). یکی از این اقدامات، اعمال تحریم بر علیه اعضای خاطی سازمان می‌باشد. بر اساس ماده ۴۱ از فصل هفتم منشور، در صورتی که مجموع اقدامات مسالمت‌آمیز مذکور در فصل ششم به نتیجه نرسد، این شورا می‌تواند بر اساس فصل هفتم و قبل از توسل به زور و اقدامات نظامی، کشور ناقض منشور را مورد اعمال تحریم قرار داده و از مجموعه‌ای از اقدامات تحریمی مانند متوقف ساختن تمام یا بخش از روابط اقتصادی و ارتباطات راه‌آهن، دریایی، هوایی، پست، تلگراف، رادیویی و سایر وسایل ارتباطی و قطع روابط سیاسی بهره‌گیر (بیگی و همکاران، ۲۰۲۱).

فعالیت‌های سازمان ملل نیز در تسکین درد ناشی از تحریم‌ها برای دولت‌ها بی‌فایده بوده است، زیرا تنها بخش کوچکی از بودجه برای خرید غذا به ساکنان در نظر گرفته شده است. اما این موارد نباید اینطور تفسیر شود که بندهای معافیت بشردوستانه در اجرای تحریم‌ها بی‌نیاز هستند. بلکه حاکی از اهمیت طراحی هوشمند در تضمین اثربخشی اجرای چنین بند یا نهادی است، زیرا وجود معافیت‌های بشردوستانه به خودی خود دردهای ناشی از تحریم‌ها را برای مردم عادی تسکین نمی‌دهد (افسوربور و همکاران، ۲۰۱۹). برای جلوگیری از تلقی معافیت‌های بشردوستانه به عنوان محدودیت دیگری توسط شرکت‌ها یا آژانس‌های کمک‌رسان بین‌المللی، کشورهای تحریم‌کننده یا مؤسسات بین‌المللی باید فعالانه در نظر بگیرند که شرایط قرنطینه یا

¹Afesorgbor et al.

مجوز را در بندهای معافیت بشردوستانه لحاظ نکنند (خاطری و همکاران، ۲۰۲۱). از این رو گروه‌های آسیب‌پذیر هستند که بیشترین ضربه را از اثرات منفی تحریم‌ها وارد می‌کنند. گروه‌های آسیب‌پذیر کم درآمد به سختی بدون پس‌انداز یا سایر دارایی‌ها امرار معاش می‌کنند. طبیعتاً تورم بالا یا بیکاری، ضربه بزرگتری نسبت به سایر گروه‌ها به آنها وارد می‌کند. به ویژه، سلامت زنان باردار و کودکان خانواده‌های آسیب‌پذیر در معرض خطر قرار گرفتن مرگبار تحت تأثیر سطح عرضه تغذیه است. اکثر مطالعات در مورد تأثیر تحریم‌ها بر حق بر سلامت اشاره می‌کنند که عدم تعادل تغذیه، بروز بیماری و نرخ مرگ و میر به ویژه در میان زنان باردار و کودکان در کشورهای تحریم شده، از جمله شش کشور، ایران، کره شمالی، عراق، کوبا، میانمار و روسیه افزایش یافته است. چنین یافته‌هایی نیاز به توجه ویژه به گروه‌های آسیب‌پذیر در اعمال تحریم‌ها را نشان می‌دهد. تحریم‌های اقتصادی را به‌عنوان عامل مستقیم مشکلات اقتصادی که غیرنظامیان تجربه می‌کنند، می‌تواند گمراه‌کننده باشد، فقط به این دلیل که رنج آنها با اجرای تحریم‌ها همزمان است. همانطور که در مورد فوق ذکر شد، چنین مشکلات اقتصادی را می‌توان به انبوهی از عوامل دیگر نسبت داد (پکسن و همکاران، ۲۰۱۰). در عراق، جنگ تقریباً تمام زیرساخت‌های اجتماعی این کشور را قبل از اعمال تحریم‌ها ویران کرده بود. در میانمار، بسیاری از ساکنان در حال حاضر از نظر مالی تحت فشار شدیدی به دلیل یک سیاست اقتصادی انزوای طولانی مدت با مشکل مواجه است. در ایران، بوروکراسی ناکارآمد مانع از عملکرد روان سیستم اقتصادی آن شد، که اغلب به عنوان دلیل اصلی مشکلات اقتصادی که توسط ساکنان احساس می‌شود ذکر می‌شود (افسوربور و همکاران، ۲۰۱۶). بنابراین، حتی زمانی که تحریم‌ها با رکود اقتصادی و رنج‌های بعدی بسیاری از مردم مصادف می‌شود، ممکن است خطرناک باشد که تحریم‌های اقتصادی را صرفاً به عنوان علت اصلی معرفی کنیم (خاطری و همکاران، ۲۰۲۱).

ارزیابی صحیح تأثیر تحریم‌ها بر جمعیت غیرنخبگان کشور مستلزم بازنگری دقیق در موقعیت منحصر به فرد هر کشور و عوامل ترکیبی مؤثر بر زندگی مردم است. در نهایت، باید یک تحلیل مقایسه‌ای بین آسیب‌شناسی تحریم‌ها و تأثیر تحریم‌ها بر حقوق بشر ساکنان و اهداف مورد نظر تحریم‌ها در ارزیابی اثرات آن وجود داشته باشد. مسئله تحقیق از دو جهت مهم است:

اول؛ از پایان جنگ سرد تاکنون همه دولت های ایالات متحده با موضوع فعالیت هسته ای ایران و کره شمالی دست به گریبان بوده اند. هر دولت جدیدی که بر سر کار آمده، رسیدگی به این موضوع را در زمره اولویت های خود معرفی کرده و در نهایت سیاست دولت قبل را با لحاظ کردن اندکی تغییر و تعدیل ادامه داده است. شناخت پدیده های موثر بر این تداوم در خصوص دو کشور به طور همزمان، موضوعی است که تاکنون به آن پرداخته نشده است. دوم اینکه سیاست های ایالات متحده در قبال برنامه هسته ای ایران و کره شمالی بخشی از سیاست های کلان این کشور به شمار می آید. بر این اساس شناخت عوامل مؤثر بر سیاست این کشور در خصوص برنامه هسته ای ایران و کره شمالی، گامی در راستای شناخت دیگر ابعاد سیاست این کشور خواهد بود. مقایسه و اکتش ایالات متحده به این دو برنامه به طور بالقوه کمک می کند، زیربنای سیاست واشنگتن را در این خصوص درک می شود، این کار همچنین به شناسایی عوامل مؤثر بر سیاست ایالات متحده در قبال برنامه هسته ای دیگر کشورها، به ویژه مخالفان سیاست های این کشور کمک خواهد کرد. بنابراین با توجه به اینکه این تحقیق دارای اهداف کاربردی است، سایر پژوهشگران و نیز نبات شامی دخیل در فرایند سیاست گذاری خارجی از جمله وزارت امور خارجه، شورای عالی امنیت ملی و کمیته های مرتبط در مجلس شورای اسلامی می توانند از نتایج آن استفاده کنند. از این رو با توجه به اهمیت و جایگاه سیاست تحریم در روابط بین المللی کنونی و منشور ملل متحد، در این مقاله به بررسی آسیب شناسی تحریم های سازمان ملل متحد برای ایجاد صلح، امنیت بین المللی و حفاظت از حقوق شهروندی در دو کشور ایران و کره شمالی پرداخته می شود. این پژوهش که براساس روش توصیفی - تحلیلی انجام گرفته، در نظر دارد با بهره جویی از رهیافت تحلیل علمی و استفاده از داده های خام معتبر به این پرسش اساسی پاسخ دهد که: تحریم های اقتصادی غرب علیه ایران و کره شمالی دارای چه ویژگی هایی بوده و به چه دلیل اعمال گردیده است؟ و مهمترین پیامدهای تحریم ها بر ساختار اقتصادی و اجتماعی به چه صورت بوده است؟ قبل از ورود به بحث اصلی، ابتدا به بررسی مبانی نظری تحریم ها، اصول و اهداف آن و سپس به بررسی قطعنامه های اعمال شده در کشورهای مورد مطالعه قرار میگیرد و در ادامه به بحث درباره تحریم، سیر تحول آن، انواع تحریم و مبانی حقوقی آن و تاثیر آن ها در دولت ها و حقوق شهروندی پرداخته می شود.

۲- مبانی نظری

در اواخر دهه ۱۹۹۰، شورای امنیت سازمان ملل متحد اعمال تحریم‌های هدفمند را آغاز کرد که به معنای برخورد با کالاهای خاص (به عنوان مثال، الماس، مواد معدنی، نفت)، تسلیحات، هوانوردی و افراد خاص در هنگام اعمال تحریم‌ها بود. پیش از این، تمرکز بر کل کشورها بود. این رویکرد با نگرانی‌های بشردوستانه مواجه شد که در مورد تحریم‌های عراق بسیار مورد بحث قرار گرفت (برجیک و همکاران، ۱۹۹۵). نگرانی اصلی، تأثیر نامطلوب احتمالی تحریم‌های جامع بر آسیب‌پذیرترین اقشار جمعیت بود (خاطری و همکاران، ۲۰۲۱). این به عنوان اقدام گروه‌های کوچک تلقی می‌شد و بنابراین، تحریم‌های هدفمند پراکنده به انطباق مورد نظر نمی‌رسید. به نظر می‌رسد هدف قرار دادن مجرمان واقعی یا بالقوه شکل معتبری از اقدام باشد. اگر همراه با ممنوعیت‌هایی باشد که از فروش برخی کالاها یا خرید برخی دیگر (مثلاً اسلحه) توسط هدف جلوگیری می‌کند، می‌تواند ابزار مؤثرتری بدون عواقب منفی برای اطرافیان یا افراد خارجی باشد. به سرعت چنین تحریم‌های سازمان ملل با عنوان «تحریم‌های هوشمند» شناخته شدند. بعداً اتحادیه اروپا، اتحادیه آفریقا و کشورهای جداگانه سیاست مشابهی را در پیش گرفتند (موسوی و همکاران، ۲۰۲۱). امروزه تحریم‌های هدفمند علیه افراد، کالاهای خاص و تحریم‌های تسلیحاتی تنها نوع تحریمی است که توسط این سازمان‌های بین‌المللی و دولت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. نتیجه این است که بحث‌های تحریم‌ها کمتر بر تأثیرات بشردوستانه متمرکز شده‌اند و بیشتر بر حقوق بشر افراد مورد نظر متمرکز شده‌اند (برگ و همکاران، ۲۰۲۲). زمان آن است که این تحول را بررسی کنیم و به ایده‌های اصلی در جهت شناسایی و آسیب‌شناسی تحریم‌ها بازگردیم: تحریم‌های هوشمند چقدر هوشمند هستند؟ ایده هدف قرار دادن تحریم‌ها علیه ایران و کره شمالی می‌تواند با اهداف مختلفی بر اساس اهداف فری زیر شکل بگیرد: ۱، تطبیق ابعاد سیاست ایالات متحده در قبال برنامه هسته‌ای ایران و کره شمالی و شناسایی تشابه و تفاوت این سیاست ۲، شناسایی ابعاد تهدید ایالات متحده از جانب برنامه هسته‌ای دو کشور ۳. شناسایی ادراک بیانگذاران آمریکایی از فعالیت هسته‌ای ایران و کره شمالی ۴. فهم محدودیت سیاست داخلی ایالات متحده جهت سیاست‌گذاری در قبال دو کشور. از این رو فرضیه اصلی در خصوص موضوع

Bergeijk et al.

Berg et al.

این مقاله ارائه می‌شود که "تحریم‌های جهان غرب در برخورد با ایران و کره شمالی تابعی از فرادستی ایالت محتمل آمریکا محدودسازی این دو کشور در نظام جهانی می‌باشد" با توجه به اهمیت این موضوع و در جهت رسیدن به اهداف و فرضیه اصلی این تحقیق، در این مقاله به بررسی آسیب‌شناسی تحریم‌های سازمان ملل متحد برای ایجاد صلح، امنیت بین‌المللی و حفاظت از حقوق شهروندی در دو کشور ایران و کره شمالی پرداخته شده است.

۳- روش تحقیق

۳-۱- جمع‌آوری اطلاعات

این مقاله در نظر دارد با بهره‌جویی از روش تحلیل علمی و بهره‌گیری از پژوهش‌های موثق با استناد به مدارک معتبر و متقن و رویه‌های قضایی مراجع بین‌المللی اثبات کند که بین مقوله تحریم‌های بین‌المللی از جمله تحریم‌های اقتصادی و تأثیر آن بر روابط ایران و کره شمالی و آمریکا چه رابطه‌ای وجود دارد؟ پاسخگویی به این موضوع نیازمند بهره‌گیری از روش‌های تفسیری می‌باشد. در این تحلیل با اتکاء بر آموزه‌های بین‌المللی و ابتناء بر استدلال‌ات حقوقی میزان نفوذ و مشروعیت تحریم آمریکا علیه ایران و کره شمالی ارزیابی شده و تصویری کلی از آنها ارائه می‌گردد. با توجه به تبیین یادشده در ارتباط با نقش و کارکرد تحریمها در حقوق بین‌الملل، از روش تحلیل محتوا بر اساس مطالعات گذشته استفاده می‌شود.

۳-۲- تحریم‌های اقتصادی

تحریم‌های اقتصادی می‌تواند مانعی بالقوه بر سر راه کشورهای مختلف به ویژه کشورهای در حال توسعه باشد. از سوی دیگر، کشور تحریم شده تلاش می‌کند تا این گونه موانع را به فرصت‌هایی تبدیل کند تا وابستگی اقتصادی را کاهش دهد و زمینه رشد، توسعه و پیشرفت را فراهم کند. ایران با اجرای اقتصاد مقاومتی و کاهش وابستگی به سایر کشورها به دنبال تقویت اقتصاد خود و کاهش مشکلات ناشی از تحریم‌ها از طریق یافتن راه‌هایی برای دور زدن تحریم‌ها بوده است (بستانی و همکاران، ۲۰۲۲). دلایل زیادی ثابت می‌کند که تحریم‌های اقتصادی به تدریج کارایی خود را از دست می‌دهند و کشورها می‌توانند طرف‌های تجاری خود را از

کشوری به کشور دیگر تغییر دهند و واسطه‌های مالی جدیدی پیدا کنند (لی و همکاران، ۲۰۲۲). ایران به عنوان کشوری دارای منابع طبیعی و ثروت و بسیار مصمم برای حفظ ارزش‌های ملی و مذهبی خود همواره با تحریم‌های جدید مواجه بوده است. اولین تحریم علیه ایران توسط انگلیس در پاسخ به انتخاب دکتر مصدق به عنوان وزیری که هدفش ملی کردن صنعت نفت بود، اعمال شد. پس از انقلاب اسلامی ایران، کشورهای اروپایی و غربی مخالفت خود را با سیاست‌های اسلامی و ملی ایران به طرق مختلف از جمله تحریم‌های سیاسی، اقتصادی و بین‌المللی نشان داده‌اند (بستانی و همکاران، ۲۰۲۲). بر این اساس تحریم‌های متعددی از جمله تحریم نفت، بانک مرکزی، موسسات دولتی و خصوصی، افراد و ممنوعیت فعالیت‌های تجاری شرکت‌های ایرانی از سوی کشورهای غربی علیه ایران اعمال شده است (کلیشومی و همکاران، ۲۰۲۲).

طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷، بانک‌های بزرگ ایران مانند صادرات، سپه، ملی (ملی) و توسعه صادرات (توسعه صادرات) تحریم شدند. همچنین در سال ۱۳۹۰ بانک مرکزی ایران و کلیه فعالیت‌های مالی و پولی و ۱۸۰ شرکت ایرانی تحریم شدند. در واقع ایران همواره با روند فزاینده تحریم‌ها مواجه بوده است که نشان‌دهنده کاهش اثربخشی تحریم‌های قبلی و یافتن راه‌هایی برای غلبه بر تحریم‌ها و در نتیجه نیاز به اعمال تحریم‌های جدید است (مقامی و همکاران، ۲۰۲۱). در سال ۲۰۱۰ شدت تحریم‌های مختلف از جمله اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران بر تجارت و صنایع کلیدی نفت و گاز توسط اتحادیه اروپا و افزایش محدودیت‌های مالی در تعاملات بین بانک‌های ایرانی و موسسات بین‌المللی و لغو قرارداد خرید فرآورده‌های نفتی افزایش یافت. توسط ترکیه، محدود کردن روابط با ایران به ویژه در زمینه عملیات بانکی و سرمایه‌گذاری در ایران توسط ژاپن. در سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۲ تحریم‌ها به شدت تشدید شد و بنگاه‌های تجاری با مشکلات و پیامدهای اقتصادی بیشتری مواجه شدند (حیدری و همکاران، ۲۰۲۱). در این تحقیق سعی بر این است تا مشخص شود که آیا افزایش شدت تحریم‌ها از سال ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۱ باعث افزایش فشارهای نزولی بر حق الزحمه حساب‌برسان و تضعیف صلح و حقوق شهروندی شده است یا به عبارت دیگر آیا شدت تحریم‌ها بر فشار حق الزحمه تأثیر داشته است.

۳-۳- اثرات موجی تحریم‌های بر امنیت بین‌المللی

اثرات موجی تحریم‌های ثانویه واشنگتن در تحریم‌های یکجانبه، هرچه وابستگی متقابل اقتصادی بین کشورهای تحریم‌کننده و تحریم‌شده بیشتر باشد، تأثیر مورد انتظار تحریم‌ها می‌تواند تهدیدکننده‌تر باشد. اگر تعاملات اقتصادی دو کشور به سختی وجود داشته باشد، تحریم‌ها احتمالاً کمترین تأثیر را خواهند داشت (عمادی و همکاران، ۲۰۱۲). برای رسیدگی به این موضوع، ایالات متحده تحریم‌های ثانویه را معرفی کرد، رویکردی که هدف آن تشدید انزوای اقتصادی کشور هدف از طریق تبدیل تحریم‌های یکجانبه به تحریم‌های جمعی عملی است (اسپلینتر و همکاران، ۲۰۲۱). نگرانی در مورد تأثیرات موج دار تحریم‌های ثانویه بر مردم بی‌گناه ساکن در کشور هدف به طور فزاینده‌ای افزایش می‌یابد. به عنوان مثال، گزارشگر ویژه در مورد تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر برخورداری از حقوق بشر در گزارشی در سال ۲۰۱۸ اشاره کرد که تحریم‌های جامع همراه با تحریم‌های ثانویه در حال گسترش است و مشکلات عمده‌ای در زمینه حقوق بشر ایجاد می‌کند (الفلاتونی و همکاران، ۲۰۲۲). با توجه به این موضوع، گزارشگر ویژه نگرانی خاصی در مورد تحریم‌های آمریکا علیه ایران ابراز کرد. از آنجایی که واشنگتن اخیراً تحریم‌های ثانویه را علیه پیونگ یانگ و ایران وضع کرده است، لازم است که اثرات موج دار آنها بر اقتصاد کره شمالی و ایران بر روی مردم آن نظارت دقیق شود.

۳-۴- اثرات موجی تحریم‌های بر نقض حقوق بشر در کره شمالی

از میان آن مواردی که بررسی شد، ایران و کره شمالی شاهد تغییر دولت و هدف مورد نظر تحریم‌ها علیه آنها بودند. ممکن است کسی استدلال کند که تحریم‌ها در ایران و کره شمالی مؤثر بوده‌اند، زیرا هدف نهایی آنها، یعنی تغییر دولت، محقق شد. این دیدگاه با این استدلال مطابقت دارد که نقض حقوق بشر ساکنان کشورهای تحریم‌شده باید تا حدی تحمل شود تا تغییراتی در دولت هدف ایجاد شود، که تهدیدی برای جامعه بین‌المللی به طور کلی است. در هر دو مورد ایران و کره شمالی، ارزیابی اینکه تغییر رهبری در یک کشور تحریم‌شده برابر با موفقیت تحریم‌ها است، ممکن است دشوار باشد (موسوی و همکاران، ۲۰۲۱). اول، تفاوت‌هایی بین این دو مورد وجود دارد، از مدت زمانی که هر کشور منتظر بود تا سرانجام تغییر دولت اتفاق بیفتد. در ایران،

کمتر از چهار سال از تاثیر اقتصادی تحریم‌هایی که برای اولین بار در سال ۲۰۱۲ ظاهر شد تا امضای برجام طول کشید. در مقابل، میانمار از سال ۱۹۹۰، اولین سال اجرای تحریم‌ها، تا سال ۲۰۱۵، سالی که آنگ سان سوچی در انتخابات سراسری پیروز شد، ۲۶ سال منتظر ماند. به طور متوسط سه سال طول می‌کشد تا تحریم‌ها به اهداف خود برسند. طبق یک نظریه، اگر دوره اجرا از سه سال بیشتر شود، دولت هدف شروع به جستجوی یک دور زدن می‌کند در حالی که مردم عادی در بدبختی‌های ناشی از تحریم‌ها گرفتار می‌مانند (پارک و همکاران، ۲۰۲۲). در طول بیش از سی سال تحت دولت تحریم کره شمالی، دولت نظامی حاکم نقض حقوق بشر مردم کره شمالی را ادامه داده و تقویت کرده است: کار اجباری ساکنان را تشدید کرده، تورم را برای تکمیل بودجه نظامی ایجاد کرده، و اعتراضات مسالمت آمیز ضد دولتی را سرکوب کرده است. به همین دلیل است که نباید به این نتیجه رسید که تحریم‌ها تنها به دلیل تحقق اهداف مورد نظر طرف‌های تحریم موثر است (پارک و همکاران، ۲۰۲۲). این دیدگاه با این واقعیت پشتیبانی می‌شود که یک عامل مهم و تعیین کننده برای تغییر دولت کره شمالی، نفوذ فزاینده چین در این کشور بود، که به سختی نتایج مورد نظر ایالات متحده را از طریق تحریم‌ها به دست آورد. علاوه بر این، هر چهار مورد در یک چیز مشترک بودند: مردم با نقض حق سلامت مواجه شدند که زندگی اکثریت شهروندان بی‌گناه را تهدید می‌کرد. در ارزیابی اثربخشی تحریم‌ها باید به این نکته توجه داشت که حقوق انسانی ساکنان تا چه حد به شدت نقض می‌شود (میسینر و همکاران، ۲۰۲۲). چنین رویکردی از این جهت سودمند خواهد بود که احزاب تحریم کننده را تشویق می‌کند تا در پرتو سیستم سیاسی و ویژگی‌های کشور هدف، ساختار اقتصادی و مالی و انتخاب اقلام تحریم شده محتاطانه تر عمل کنند. این به نوبه خود به یک طرف تحریم کننده کمک می‌کند تا تحریم‌هایی را ابداع کند که کمترین تأثیر را بر حقوق بشر ساکنان در حزب تحریم داشته باشد.

۳-۵- اثرات موجی تحریم‌های بر نقض حقوق بشر در ایران

تحریم‌های ایران ابتدا با تحریم‌های یکجانبه آمریکا آغاز شد. با این حال، در سال ۲۰۰۶، پس از افشای تأسیسات غنی‌سازی اورانیوم در ایران، شورای امنیت سازمان ملل قطعنامه شماره ۱ را تصویب کرد. ۱۹۶۹ که تحریم‌های دسته جمعی را آغاز کرد. بعداً اتحادیه اروپا، کانادا، استرالیا،

هند، ژاپن و کره جنوبی تحریم‌های یکجانبه‌ای را علیه ایران اعمال کردند. برای کارگران ایرانی کاهش بعدی درآمد به سرعت به کیفیت زندگی غیرنظامیان آسیب می‌رساند. در سال ۲۰۱۳، نرخ تورم ایران به ۴۵ درصد رسید و شاخص قیمت مصرف‌کننده از ۱۰۰ در سال ۲۰۱۱ به ۱۷۸ در سال ۲۰۱۳ رسید (بیگی و همکاران، ۲۰۲۱). این امر بیکاری بیشتری را به همراه داشت که در سال ۲۰۱۲ به ۲۰ درصد رسید. در اصل، کالاهایی که به عنوان اهداف بشردوستانه شناخته می‌شدند - به ویژه غذا و دارو - از تحریم‌ها مستثنی شدند. با این حال، شرکت‌های بین‌المللی اغلب به دلیل الزام به اخذ مجوز قبل از صادرات کالاهای معاف، تجارت با ایران را متوقف می‌کردند. متعاقباً بند معافیت بی‌فایده شده بود. به دلیل تبدیل احتمالی آنها به ابزار توسعه سلاح‌های هسته‌ای، تمام تجهیزات پزشکی و تجهیزات هسته‌ای از جمله تجهیزات پرودرمانی تحت تحریم واردات قرار گرفتند و دسترسی به درمان هسته‌ای را به طور کلی قطع کردند. بر اساس گزارش‌ها، حدود ۶ میلیون بیمار مبتلا به آسم، هموفیلی، نقص ایمنی اولیه، ایدز و سایر بیماری‌ها برای تامین دارو برای درمان خود تلاش کردند (موسوی و همکاران، ۲۰۲۱). این در حالی است که تحریم‌های تحریمی برای انتقال فناوری در زمینه استخراج و تولید نفت خام، ایرانیان را به استفاده از نفت تصفیه نشده متوسل کرد. آلودگی هوای بعدی ناشی از نفت تصفیه نشده سلامت تنفسی مردم ایران را تضعیف کرد. بروز سرطان ریه در میان کودکان افزایش یافت. در یک سال حدود ۴۵۰۰۰ نفر بر اثر این بیماری جان خود را از دست دادند. در مورد ایران، نحوه واکنش مردم ایران و مقابله با تحریم‌ها علیه دولت خود قابل توجه است. در مواجهه با آشفتگی اقتصادی ناشی از تحریم‌ها، بسیاری از شهروندان ترجیح دادند به جای تحمل درد در سکوت، آشکارا نارضایتی خود را ابراز کنند (جمشیدی و همکاران، ۲۰۰۹). خشم عمومی منجر به پیروزی حسن روحانی در انتخابات ریاست جمهوری شد، نامزدی که تمایل خود را برای آغاز مذاکرات هسته‌ای با قدرت‌های غربی نشان داد. بر اساس شتاب، برنامه اقدام مشترک در سال ۲۰۱۳ به عنوان اولین گام در جهت کاهش تحریم‌ها منعقد شد. در سال ۲۰۱۵، انعقاد برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) باعث شد تا تحریم‌ها تا حد قابل توجهی لغو شوند اما این برجام توسط رئیس‌جمهور جدید امریکا ترامپ لغو و منجر به افزایش تحریم‌ها و در نتیجه افزایش تورم در ایران تا سال ۲۰۲۲ شود.

۶-۳- تاکید بر رعایت حقوق بشر در منشور و قطعنامه‌های مجمع عمومی

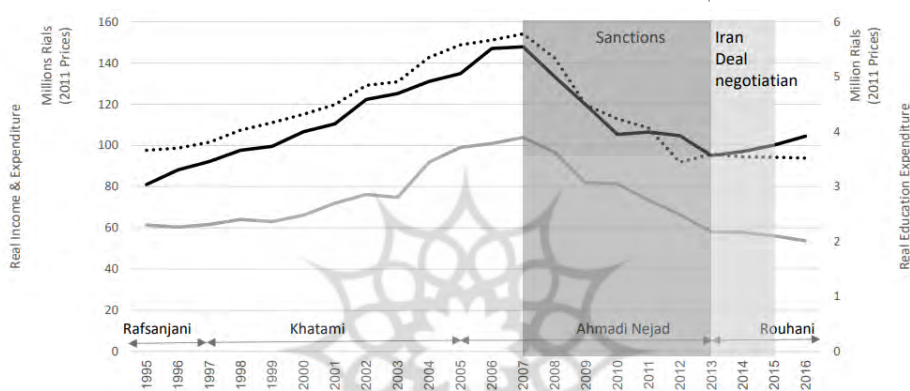
شورای امنیت در تحریم‌ها، باید سایر مقررات منشور را نیز در نظر داشته و اقداماتش در فصل

هفتم، در راستای اهداف و اصول ملل متحد صورت گیرد. از اهداف سازمان ملل، همکاری بین المللی در پیشبرد و تشویق احترام به حقوق بشر و حل و فصل مسایل دارای جنبه حقوق بشر دوستانه بوده و دولت‌ها، سازمان ملل و ارگان ذیربط آن ملزم هستند، در جهت ارتقاء سطح زندگی، حق اشتغال، توسعه امور اقتصادی و اجتماعی، بهداشت عمومی و احترام و رعایت حقوق بشر گام بردارند (سوهن و همکاران، ۱۹۷۷). از این رو موضوع رعایت و ارتقاء حقوق بشر در وضع و اعمال تحریم‌ها، باید از اهم ملاحظات بوده و هر دولت تحریمی که برخلاف اهداف و مواد منشور، موجب نقض حقوق بشر شده، استانداردهای زندگی، کسب و کار و توسعه امور اقتصادی - اجتماعی را کاهش دهد و مشکلاتی در زمینه بهداشت، سلامت، آموزش و یا حق اشتغال ایجاد کند. ناقض مواد ۱، ۲۲ و ۵۵ بوده و به لحاظ حقوق منشور مورد خدشه می‌باشد (لوترپاچ و همکاران، ۱۹۴۸). مجمع عمومی سازمان ملل نیز قطعنامه‌هایی را به تصویب رسانده است که شرح ماده ۱ منشور به حساب می‌آید. از جمله این قطعنامه‌ها، منشور حقوق اقتصادی و وظایف دولت‌ها، اعلامیه حاکمیت دایمی بر منابع طبیعی و اعلامیه جهانی ریشه کنی گرسنگی و سوء تغذیه می‌باشد (دوری و همکاران، ۲۰۰۶). این اسناد بعنوان معیارهای محدود کننده تحریم‌ها باید در نظر گرفته شود. همچنین مجمع عمومی، شورای حقوق بشر و دیگر نهادهای حقوق بشری که زیر نظر مجمع عمومی فعالیت می‌کنند، قطعنامه‌ها و بیانیه‌های متعددی را در مورد رعایت موازین حقوق بشر در تحریم‌ها به تصویب رسانده‌اند و در آنها ضمن ابراز نگرانی از اثرات منفی تحریم‌ها بر حقوق بشر، بر لزوم توجه و رعایت حقوق بشر و بشر دوستانه تاکید نموده‌اند.

۳-۷- تحریم‌ها در ایران

ایران در ۳۵ سال گذشته در ۶ مرحله کانون تحریم‌ها بوده است: دوره گروگانگیری (۱۹۷۹-۱۹۸۱)، جنگ ایران و عراق (۱۹۸۱-۱۹۸۸)، دوره بازسازی (۱۹۸۹-۱۹۹۲)، دوره ریاست جمهوری کلینتون، مهار دوگانه (۱۹۹۳-۲۰۰۱)، حمله ۱۱ سپتامبر (۲۰۰۱-۲۰۰۶) و دوره ریاست جمهوری احمدی نژاد، دوره روحانی و دوره ریاست جمهوری رئیسی تاکنون که پنج قطعنامه علیه ایران در شورای امنیت سازمان ملل تصویب شده است (مرادی و همکاران، ۲۰۱۹). یکی از موضوعات قابل توجه در این زمینه میزان و نحوه تأثیرگذاری بر این تحریم‌ها است. نتیجه بررسی و بررسی ادبیات

مطالعه، ادغام منابع علمی متعدد و ایده های مختلف در مورد احتمال تحریم ها و تأثیر پویای آن، نمودار ارائه شده به عنوان مدل در شکل ۱ است. اما با توجه به پیچیدگی موضوع سیاسی-اقتصادی، نه این نمودار و نه مدل های دیگر به تنهایی نمی توانند همه مسائل را پوشش دهند. بدیهی است که حتی اختلافات قابل توجهی بین نظریه پردازان سنت گرا و رویزیونیست ها در مورد نحوه تأثیرگذاری بر تحریم ها وجود دارد. بنابراین بسیاری از محققین به دنبال اثبات عدم قطعیت در پیش بینی عملکرد و تأثیرگذاری بر تحریم های اقتصادی هستند در حالیکه با وجود سادگی در تبیین رفتارهای سیاسی تحریم ها از منظر اقتصادی مفید است (زهرانی و همکاران، ۲۰۱۹).

شکل ۱: متوسط درآمد واقعی و کل هزینه ها برای خانوارهای ایرانی در سال های تحریم

شکل ۱ نمودار احتمال و تأثیر تحریم ها از منظر اقتصادی برای خانوارهای ایرانی « شامل دو محور کیفی گردش موثر و محور ضریب وابستگی است. ضریب وابستگی به صورت کیفی میزان وابستگی اقتصاد و صنعت یک کشور را در مقایسه با سایر کشورها از نظر مکمل کالاهای اساسی، مواد اولیه، فناوری های مورد نیاز کشور، سیستم های اطلاعاتی و غیره نشان می دهد (دو و همکاران، ۲۰۱۹). محور گردش مالی موثر نیز نشان دهنده مجموع محصولات دو بازار داخلی و صادرات کالاهای استراتژیک به عنوان گردش مالی موثر است. کالاهای استراتژیک محصولات هستند که متقاضیان زیادی دارند. در کشورهای معدودی تولید می شوند و معمولاً تأثیرات آنها بر اقتصاد سایر کشورها محسوس است. علاوه بر این، شکل ۱ شامل یک خط مرزی است که مرز احتمال موفقیت در تحریم ها را نشان می دهد. از این رو در صورتی که کشوری دارای گردش مالی موثر کم (بازار داخلی کم یا عدم صادرات کالای استراتژیک) باشد و از طرف دیگر سطح وابستگی آن نیز بالا باشد، کشور در وضعیت اقتصادی قرار می گیرد. وضعیت قرمز در این شرایط

و از نظر درگیری های سیاسی با کشورهای قدرتمند، از نظر اقتصادی، احتمال تحریم کشور بسیار زیاد و تحت تاثیر تحریم ها و احتمال موفقیت تحریم ها نیز زیاد است. اما اگر کشوری دارای بازارهای داخلی و خارجی بزرگ و گردش مالی موثر بالا باشد، ضریب وابستگی آن پایین و منطقی است که چنین کشوری در شرایط سفید قرار دارد. مطمئناً احتمال موفقیت و تأثیر تحریم ها علیه کشور بسیار کم است. حالت های ۲ و ۳ کمی پیچیده تر هستند. اگر کشوری گردش مالی کم و نسبت وابستگی پایینی داشته باشد یا برعکس، این کشورها در مرز نمودار و در وضعیت زرد قرار می گیرند. احتمال تأثیر تحریم های اقتصادی در درگیری های بین المللی زیاد خواهد بود، اما به عوامل دیگری بستگی دارد. در مورد تحریم ها یکی از مسائل رایج در چنین شرایطی این است که ممکن است کشور تحریم شده به هیچ وجه ارائه نشود اما تحریم ها اثرات زیانباری بر اقتصاد این کشورها داشته باشد. سال ها تحریم و عدم ارائه آن شرایط اقتصادی خاص آن را در مرز شکل ۱ به وضوح مشخص می کند.

۳-۸- تحریم ها در کره شمالی

قدرت های جهانی بیش از ده سال است که تحریم های اقتصادی و مالی را علیه کره شمالی دنبال کرده اند تا کره شمالی را برای خلع سلاح هسته ای تحت فشار قرار دهند. این دولت ها همچنین تحریم هایی را برای مجازات دولت برای حملات سایبری، پولشویی و نقض حقوق بشر اعمال کرده اند. در حالی که این اقدامات تلفات سنگینی بر اقتصاد کره شمالی وارد کرده است، کارشناسان می گویند که اثربخشی آنها به دلیل شکست برخی کشورها در اجرای آنها و تمایل برخی شرکت ها برای نادیده گرفتن آنها تضعیف شده است (نولند و همکاران، ۲۰۱۹). با این حال، حتی در صورت تشدید تحریم ها، بسیاری این سوال را مطرح می کنند که آیا آنها به نتیجه مطلوب خواهند رسید یا خیر؟

جمهوری دموکراتیک خلق کره (DPRK) طی سال ها فعالیت های گسترده ای را انجام داده است که محکومیت بین المللی را در قالب تحریم ها برانگیخته است. از جمله مهمترین آنها توسعه سلاح های هسته ای و موشک های بالستیک است. رهبری کره شمالی، تحت رهبری کیمز، سلاح های هسته ای را تنها وسیله ای برای تضمین بقای خود می داند (فرانک و همکاران، ۲۰۰۶).

پیونگ یانگ به پایگاه های نظامی ایالات متحده در منطقه و همچنین بازی های جنگی که ایالات متحده به طور منظم با متحدان خود برگزار می کند، به عنوان تهدیدی برای موجودیت خود اشاره می کند. کره شمالی معاهده منع گسترش سلاح های هسته ای را در سال ۱۹۸۵ تصویب کرد اما در سال ۲۰۰۳ به دلیل تجاوز ایالات متحده از آن خارج شد. سه سال بعد اولین آزمایش هسته ای خود را انجام داد. اسکات اسنایدر از CFR در فوربس می نویسد: «برای کیم، سلاح های هسته ای یک «شمشیر ارزشمند» و یک گلوله نقره ای است که می تواند دشمنان داخلی و بین المللی را دور نگه دارد. در حالی که این اقدامات تلفات سنگینی بر اقتصاد کره شمالی وارد کرده است، کارشناسان می گویند که اثربخشی آنها به دلیل شکست برخی کشورها در اجرای آنها تضعیف شده است. چندین دور مذاکرات دوجانبه و چندجانبه درباره خلع سلاح هسته ای که به دهه ۱۹۹۰ بازمی گردد، شکست خورده است (موسوی و همکاران، ۲۰۲۱). پس از دیدار ژوئن ۲۰۱۸ در سنگاپور بین دونالد جی. ترامپ، رئیس جمهور ایالات متحده و کیم جونگ اون، رهبر کره شمالی - اولین نشست سران بین رهبران مستقر ایالات متحده و کره شمالی - ایالات متحده یک سری مانورهای نظامی برجسته با کره جنوبی را به حالت تعلیق درآورد. اما بیانیه ای که با کره شمالی امضا کرد، گام های ملموسی برای خلع سلاح هسته ای یا رفع تحریم ها ایجاد نکرد. دومین نشست سران رهبران، در فوریه ۲۰۱۹، پس از طرح خواسته های ناسازگار از سوی دو طرف، زود به پایان رسید (باندو و همکاران، ۲۰۲۲).

۹-۳- کاهش فعالیت های بشردوستانه برای کره شمالی

وقتی کشوری تحت تحریم های اقتصادی قرار می گیرد، تلاش های بشردوستانه برای ساکنان آن، به ویژه گروه های آسیب پذیر، هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی به شدت تحت تأثیر قرار می گیرد. با اعمال تحریم های سخت، کمک های بشردوستانه برای کره شمالی به میزان قابل توجهی کاهش یافته است. دفتر هماهنگی امور بشردوستانه سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۸ کمک مالی جامعه بین المللی به اهداف بشردوستانه در کره شمالی را حدود ۳۳ میلیون دلار برآورد کرد که کمتر از یک چهارم هدف است. سخنگوی برنامه جهانی غذا، در یک جلسه توجیهی در ۹ اکتبر ۲۰۱۸ گفت که «نیازهای بشردوستانه در سراسر کشور همچنان بالا است (دونپورت و همکاران،

۲۰۲۲). بیش از ۱۰ میلیون نفر - ۴۰ درصد از جمعیت - دچار سوء تغذیه هستند و به کمک های بشردوستانه نیاز دارند. مسائل بشردوستانه برای حل و فصل مسائل سیاسی بسیار ضروری است. بزرگترین عامل، رعایت بیش از حد است، پدیده ای که ناشی از عدم درک دولت تحریم ها و سازوکار معافیت های بشردوستانه است. بر اساس گزارش ها، آژانس ها و مؤسسات متعددی که کمک های بشردوستانه و کمک های امدادی به کره شمالی ارائه می کنند، برای یافتن تأمین کنندگان یا شرکت های حمل و نقل کالاهای مورد نیاز با مشکل مواجه هستند. یکی دیگر از محدودیت های فعالیت های بشردوستانه، ناکارآمدی در فرآیند معافیت بشردوستانه است. از خرید کالاهای و حمل و نقل آنها به کره شمالی معمولاً به دلیل زنجیره تأمین پیچیده آن، مدت زمان زیادی طول می کشد (کولمن و همکاران، ۲۰۲۲). برخی انتقاد می کنند که روند تصویب معافیت بشردوستانه آن را چالش برانگیزتر کرده است. به طور خلاصه، ارزیابی می شود که مکانیسم معافیت بشردوستانه تأثیر کمی بر کاهش رنج مردم غیرنظامی در کره شمالی داشته است (یو و همکاران، ۲۰۲۲).

۱۰-۳- قطعنامه علیه کره شمالی برای ایجاد صلح، امنیت بین المللی

شورای امنیت سازمان ملل متحد (UNSC) در مجموع ۱۰ قطعنامه علیه کره شمالی در محکومیت فعالیت های هسته ای و مرتبط با ICBM طبق فصل ۷ منشور سازمان ملل تصویب کرده است. برنامه ها و نخبگان سیاسی جمهوری دموکراتیک خلق کره (DPRK) به شیوه ای انتخابی انجام می شود. برای این منظور قطعنامه شماره ۲۲۷۰ که در مارس ۲۰۱۶ به تصویب رسید، با این حال، شورای امنیت سازمان ملل اقداماتی را آغاز کرد که ممکن است اقتصاد کره شمالی را تا حد قابل توجهی تضعیف کند (کیم و همکاران، ۲۰۲۲). متعاقباً، شورای امنیت سازمان ملل از طریق قطعنامه های شماره ۲۳۲۱، شماره ۲۳۵۶، شماره ۲۳۷۱، شماره ۲۳۷۵ و شماره ۲۳۹۷، تحریم های اضافی را بر بخش اساسی بخش اقتصادی کره شمالی اعمال کرد. امروزه، صادرات بیشتر اقلام عمده صادراتی کره شمالی (مواد معدنی، محصولات غذایی، محصولات کشاورزی، ماشین آلات، الوار، محصولات دریایی و منسوجات) ممنوع است. برخی از اقلام عمده وارداتی (ماشین آلات صنعتی، وسایل حمل و نقل، فولاد و سایر فلزات) نیز مشمول ممنوعیت

1 Ye et al.

2 Kim et al.

تجارت هستند. واردات فرآورده های نفت خام و پالایش شده نیز با محدودیت مواجه است. اعزام کارگر به خارج از کشور نیز ممنوع است. در همین حال، انواع تحریم های مالی علیه پیونگ یانگ اعمال می شود (الکساندر و همکاران، ۲۰۲۲). آنها شامل ممنوعیت ارائه خدمات مالی یا انتقال طلا و پول نقد در مقادیر زیاد است که ممکن است به برنامه ها و فعالیت های ممنوعه یا اقداماتی برای طفره رفتن از تحریم های اعمال شده علیه کره شمالی کمک کند. همچنین افتتاح دفاتر نمایندگی، شرکت های تابعه و حساب های بانکی مؤسسات مالی در کره شمالی ممنوع است.

۱۱-۳- نحوه اعمال قانون بین المللی حقوق بشر در مورد تحریم ها

در مکانیسم های حقوق بشر سازمان ملل متحد، به نظر می رسد که یک اجماع کلی وجود دارد که تحریم های اقتصادی تأثیرات منفی بر برخورداری از حقوق بشر برای ساکنان کشور هدف دارد. با این حال، برخی با این دیدگاه که تحریم های اقتصادی نقض حقوق بشر است، مخالفند (کوه و همکاران، ۱۹۹۸). از آنجایی که نه سازمان ملل متحد و نه شورای امنیت سازمان ملل متحد عضو معاهدات بین المللی حقوق بشر نیستند، منتقدان استدلال می کنند، این سازمان ها نباید تعهداتی را متعهد به معاهدات بین المللی حقوق بشر باشند (میسنر و همکاران، ۲۰۲۲). با توجه به این دیدگاه، در مورد دولت های فردی تحریم کننده، که یکی از طرف های معاهدات حقوق بشر است، تعهدات آن به عنوان یک طرف در رابطه با افرادی که خارج از حوزه قضایی خود زندگی می کنند، اعمال نمی شود. با این حال، باید گفت که شورای امنیت سازمان ملل نیز با توجه به مفاد مربوطه در منشور ملل متحد (مواد ۱، ۲۴ و ۵۵) از ملاحظات مربوط به حقوق بشر مصون نیست (اپاراچ و همکاران، ۲۰۲۲). بدیهی است که سازمان ملل متحد به عنوان یک سازمان بین المللی، عضو معاهدات بین المللی حقوق بشر نیست. بنابراین، هیچ یک از سازمان های فرعی سازمان ملل از جمله شورای امنیت به طور رسمی به آن معاهدات ملزم نیستند. با این حال، آنها عملاً «به اصول ذاتی معاهدات حقوق بشر متعهد هستند» و «تحولات در عمل با توجه به تحریم های اقتصادی نشان دهنده تمایل فزاینده ای برای در نظر گرفتن این اصول است». مسائل

1 Alexander et al.

2 Koh et al.

3 Meissner et al.

4 Aparac et al.

حقوق بشر احتمالی ناشی از تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد (کوه و همکاران، ۱۹۹۸). با این حال، تلاش‌ها برای تقویت مسئولیت شورای امنیت سازمان ملل متحد در مورد حقوق بشر به ایجاد تعادل پیچیده‌تری بین حفاظت از صلح و امنیت بین‌المللی و احترام به حقوق بشر کمک خواهد کرد. برخی ممکن است استدلال کنند که قانون بین‌المللی حقوق بشر برای تنظیم تحریم‌های اقتصادی نامناسب است، زیرا اساساً بر روابط بین یک دولت و ساکنان قلمرو یا حوزه قضایی آن حاکم است. در این راستا، شاید لازم باشد تأکید شود که **ICESCR** تحقق حقوق اجتماعی را از طریق "کمک و همکاری بین‌المللی" تعیین کرده است. ماده ۲، ۱ **ICESCR** تصریح می‌کند که «هر یک از دولت‌های عضو این میثاق متعهد می‌شود که به طور جداگانه و از طریق کمک‌ها و همکاری‌های بین‌المللی، اقداماتی انجام دهد. تحقق کامل حقوق شناخته شده در این میثاق با تمام ابزارهای مناسب، از جمله اتخاذ تدابیر قانونی. مواد ۱، ۱۱، ۱۱، ۲، ۱۵، ۴، ۲۲ و ۲۳ نیز مواردی را در مورد همکاری‌های بین‌المللی تصریح می‌کند. بر اساس این مفاد، **ICESCR** تعهدات مربوط به ماهیت فراسرزمینی یا بین‌المللی را انجام داده است. بنابراین، اعمال ممنوعیت‌های تجاری یا سایر اقدامات مشابه که مانع از عرضه کالاهای ضروری برای حفظ حقوق مندرج در **ICESCR** می‌شود، یا بهره‌برداری از این کالاها به عنوان ابزاری برای اعمال فشار سیاسی و اقتصادی در خطر است که نقض «تعهد به احترام به حقوق اجتماعی در سطح فراسرزمینی یا بین‌المللی است».

۴- تجزیه و تحلیل نتایج

۴-۱- محاصره اقتصادی ناشی از تحریم

چندین پیامد را می‌توان از پرونده دو کشور تحریم شده ایران و کره شمالی استخراج کرد. اول، محاصره اقتصادی ناشی از تحریم علیه یک کشور زنجیره‌ای از اثرات را ایجاد می‌کند. تحریم‌های تجاری و محدودیت تراکنش‌های مالی موجب کاهش عرضه و افزایش تورم و فشار بر درآمد و عملکرد شرکت‌های داخلی می‌شود. آنها همچنین باعث می‌شوند که شرکت‌های بین‌المللی به دلیل نگرانی از محیط سرمایه‌گذاری نامطلوب به بازارهای جهان سوم روی

بیاورند(پاپ و همکاران، ۱۹۹۷). دولت های ایران و کره شمالی در تلاش برای جبران بودجه ضعیف مالی توسط تحریم‌ها، ممکن است عرضه پولی را افزایش دهد که می‌تواند باعث کاهش شدیدتر ارزش پول ملی و تورم بالاتر شود. به همین ترتیب خسارات ناشی از تحریم دولت و بخش خصوصی ناگزیر به شهروندان عادی منتقل می‌شود و حقوق شهروندان را به خطر می‌اندازد(موسوی و همکاران، ۲۰۲۱). در هر دو کشور ایران و کره شمالی، شرکت‌ها حقوق یا مشاغل خود را کاهش دادند، در حالی که کاهش عرضه باعث افزایش تورم شد. این ترکیب منجر به کاهش شدید درآمد شد که به طور قابل توجهی کیفیت زندگی شهروندان را تضعیف کرد. در نتیجه، ساکنان با کمبود تامین نیازهای ضروری مانند غذا و دارو مواجه بودند(فرانک و همکاران، ۲۰۰۶). با طولانی‌تر شدن وضعیت، تعداد افرادی که به بیماری‌های مرتبط با سوء تغذیه مبتلا بودند افزایش یافت و نرخ مرگ و میر به دلیل فروپاشی سیستم پزشکی افزایش یافت. همچنین مشاهده شد که تعداد بیشتری از کودکان مدرسه را ترک کردند زیرا والدین آنها دیگر قادر به پرداخت هزینه های مدرسه با کاهش درآمد نبودند. به طور خلاصه، تأثیر مستقیم تحریم‌های اقتصادی بر دولت و بخش خصوصی کشور هدف، زنجیره‌ای از واکنش را ایجاد می‌کند که ناگزیر تأثیرات گسترده‌ای بر حقوق سلامت، زندگی، کار، آموزش، توسعه و استاندارد کافی دارد. از زندگی کردن این زنجیره واکنش در جمعیت عمومی به ویژه از این جهت قابل توجه است که بسیار بزرگتر و گسترده تر از آسیبی است که نخبگان متحمل می‌شوند. یکی از راههایی که جمهوری اسلامی ایران می‌تواند اهداف راهبردی خود را تأمین نماید، بهره‌گیری از نهادهای اقتصادی و سیاسی بین المللی برای متعادل سازی الگوی همکاریهای چند جانبه می‌باشد. از این رو مقابله با تحریم های یکجانبه اقتصادی از طریق سازوکارهای حقوقی مطلوبیت های قابل توجهی را برای جمهوری اسلامی ایران و کره شمالی ایجاد کرده است. هر یک از نهادهای بین المللی از طریق سازوکارهای اقتصادی می‌توانند حقانیت راهبردی جمهوری اسلامی ایران و کره شمالی را تأمین نموده و از این طریق زمینه های گسترش چندجانبه گرایی فراهم گردد. بهره‌گیری از نهادهای بین المللی برای کاهش محدودیت های راهبردی علیه دو کشور جمهوری اسلامی ایران و کره شمالی را می‌توان به عنوان یکی از نشانه های مشارکت برای مقابله با الگوهای مبتنی بر یکجانبه گرایی دانست. براساس

چنین نگرشی بود که زمینه برای پیگیری سازوکارهای حقوقی از سوی دو کشور و در مقابله با مراکزی که محدودیت‌هایی را برای جمهوری اسلامی ایران و کره شمالی به وجود آورده بودند، ایجاد شد.

۲-۴- رنج مردم عادی ناشی از تحریم‌ها

رنج مردم عادی ناشی از تحریم‌ها لزوماً منجر به تحقق هدف تحریم‌ها نشد. هر شش کشوری که قبلاً توضیح داده شد توسط رهبران اداره می‌شدند. در برخی از دولت‌های استبدادی تحریم شده علیرغم آگاهی از سختی‌های شدیدی که مردم خود از تحریم‌ها می‌کشند، به جای تغییر سیاست برای رفع تحریم‌ها، سعی در حفظ و تحکیم قدرت خود داشتند. در عراق، صدام حسین، رئیس‌جمهور وقت، آشفتگی اقتصادی کشور ناشی از تحریم‌ها را دلیلی برای تحقیر نیروهای خارجی از جمله ایالات متحده یافت و از این به عنوان فرصتی برای تحکیم کنترل خود بر مردم استفاده کرد. دولت او همچنین بارها پیشنهاد سازمان ملل درباره برنامه نفت در برابر غذا (OIP) را رد کرد و اجرای آن را به مدت پنج سال به تاخیر انداخت. بدتر از آن، با شروع OIP، پول نفت فروخته شده از طریق این برنامه را اختلاس کرد. در مورد کوبا، با تشدید آسیب تحریم‌ها، دولت تلاش‌هایی برای کاهش رنج مردم بی‌گناه انجام داد. این کشور سیاست‌هایی را برای اولویت بندی گروه‌های آسیب‌پذیر و افزایش ۳۰ درصدی بودجه بهداشت عمومی در سال ۱۹۸۹ اجرا کرد. با این حال، به طور کلی، هاوانا از دست کشیدن از دولت سوسیالیستی خود یا توقف سرکوب مخالفان و رسانه‌های ضد دولتی در بیشتر بخش‌های تحریم خودداری کرد. دوره اجرا دولت میانمار نیز تلاش کرد تا با مقصر دانستن واشنگتن و فعالان دموکراتیک، نارضایتی عمومی از اقتصاد آشفته را کاهش دهد و در عین حال چشم‌های خود را بر درد و رنج مردم بسته بود (موسوی و همکاران، ۲۰۲۱). اما در ایران، رئیس‌جمهور سابق محمود احمدی‌نژاد تعهد خود را به توسعه تسلیحات هسته‌ای علیرغم تحریم‌های گسترده اعلام کرد. همه اینها به یک نقطه حساس منتهی می‌شود: تحریم‌ها، حتی زمانی که می‌توانند به اقتصاد کشور هدف آسیب وارد کنند، لزوماً یک رهبر سیاسی یا دولت را تشویق به تغییر نمی‌کنند. هیچ‌یک از دولت‌ها وضعیت اسفبار مردم خود را دلیلی برای تغییر جهت سیاست خود و تلاش برای رفع تحریم‌ها ندیدند. مورد ایران به ویژه در این زمینه قابل توجه است. مسلماً تحریم‌های اقتصادی نتوانست نگرش رئیس‌جمهور وقت، احمدی‌نژاد را تغییر دهد. با این حال، ایرانیان که از مصیبت ناشی از

اقدامات امریکا تحت سختی قرار گرفته بودند با ارائه رویکردهای هوشمندانه و اولین گام در جهت توافق برجام سعی در کاهش تحریم ها برداشتند. مورد ایران با فرمول تحریم ها مطابقت دارد: اول تحریم های اقتصادی اعمال می شود. دوم، تحریم ها به اقتصاد کشور هدف ضربه می زند. سوم، مردم در سختی زیادی قرار میگیرند و در نهایت کشور هدف شروع به تغییر سیاست های خود در جهت احیای برجام با حفظ امنیت کشور و مصالح کشور مطابق با قانون اساسی می کند. این نشان می دهد که تحریم ها به طور قابل توجهی به این بستگی دارد که آیا شهروندان کشور هدف، حتی تحت دولت خروجی نهادهای مانند انتخابات برای ابراز نظر داشته باشند یا خیر. بنابراین وجود معافیت های بشردوستانه یا اقدامات کاهشی برای جمعیت غیرنظامی تحمیل شده در طول دوره اجرا، تأثیر قابل توجهی در کاهش درد و رنج واقعی مردم ندارد (بیگی و همکاران، ۲۰۲۱). در هر شش کشور تحریم شده به خصوص ایران و کره شمالی، اقلام مشمول معافیت تحریمی شامل غذا، دارو و سایر اقلام مورد نیاز فوری نیز نیستند (پارک و همکاران، ۲۰۲۲). با این حال، صادرکنندگان این محصولات عمدتاً این تشدید تحریم ها را محدودیت دیگری می دانستند، زیرا آنها باید قبل از صادرات آن کالاها، تأییدیه یا مجوز قبلی را از یک کشور تحریم کننده دریافت می کردند. در نتیجه، همانطور که قبلاً بحث شد، بسیاری از آنها به طور کلی صادرات به کشورهای تحریم شده را متوقف کردند (جمشیدی و همکاران، ۲۰۰۹).

۳-۴- رشد بیکاری و پیامدهای رکود بازار

تحریم های اقتصادی می تواند بیکاری را در یک صنعت خاص افزایش دهد و منجر به کاهش درآمد خانوار و قدرت خرید شود. در **DPRK**، جایی که سیستم رسمی جیره بندی و حقوق در حال حاضر کار نمی کند، بسیاری از ساکنان در فعالیت های اقتصادی غیررسمی مانند تجارت یا کشاورزی کوچک زندگی می کنند. در این شرایط، افزایش بیکاری ممکن است تأثیر نسبتاً محدودی بر اقتصاد داشته باشد (جمشیدی و همکاران، ۲۰۰۹).

۴-۴- بحث و تحلیل

هدف اصلی سازمان ملل متحد حفظ صلح و امنیت بین المللی می باشد. برای وصول به این هدف سازمان ملل از مجموعه متنوعی از ابزارها و شیوه ها بهره می گیرد. یکی از این ابزارها بهره گیری از رژیم تحریم های بین المللی است. استفاده از سیاست تحریم در منشور پیش بینی شده

است، به گونه ای که توسل به تحریم در شرایط خاصی امر مشروعی تلقی می شود. از منظر روش‌شناختی، نظارت بر تأثیر تحریم‌های اقتصادی بر حقوق بشر شهروندان عادی چالش‌های دلهره‌آوری را به همراه دارد. جدا کردن پیامدهای تحریم‌ها از عوامل مختلف دیگری که بر شرایط حقوق بشر غیرنظامیان تأثیر می‌گذارند، نه تنها دشوار است، بلکه جمع‌آوری داده‌ها در مورد تأثیر واقعی تحریم‌ها نیز دشوار است. اینها بخشی از موانعی هستند که بر سر راه درک وضعیت کره شمالی و ایران تحت تحریم‌های کنونی قرار دارند. با این وجود، به نظر می‌رسد که بتوان با تمرکز بر اینکه آیا تحریم‌ها وضعیت مردم عادی را بدتر کرده است به این موضوع نزدیک شد. یکی از روش‌ها جمع‌آوری مجموعه‌ای جامع از داده‌ها از طریق رویکردهای مختلف از جمله آمار، روندها در رسانه‌های کره شمالی، مصاحبه‌های عمیق با فراریان و افرادی که در تعامل منظم با کره شمالی‌ها هستند، و مشاوره با افسران نهادهای بین‌المللی و کارشناسان است. در جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌های مربوطه، باید توجه داشت که مجموعه‌ای از عوامل ممکن است به عنوان متغیر عمل کنند: سیستم اقتصادی و اجتماعی کشور هدف، اقدامات متقابل برای کاهش تأثیر تحریم‌ها، منابع موجود در ذخایر، کمک‌های بشردوستانه و تلاش برای فرار. تحریم‌ها و احزاب که به این تلاش‌ها کمک می‌کنند. در حال حاضر، احزاب تحریمی علیه کره شمالی باید نظارت بر وضعیت اقتصادی این کشور و شرایط زندگی مردم آن را افزایش دهند. برای این منظور، لازم است روند شاخص‌های کلیدی اقتصادی را در مقایسه با سال ۱۳۹۵ به عنوان نقطه استاندارد، سال تشدید تحریم‌ها، از نزدیک مشاهده کرد و متوجه شد که چگونه استاندارد زندگی در خانوارها تغییر کرده است. روند بازار ممکن است مورد توجه خاصی باشد زیرا همانطور که قبلاً ذکر شد، اکثریت مردم کره شمالی برای امرار معاش به بازارها وابسته هستند. در این راستا، پی‌بردن به وضعیت فعلی کارکنان سابق مجتمع صنعتی گائوسونگ، کارگران خارج از کشور بازگشته به کره شمالی و کارمندان شرکت‌های دولتی که به دلیل تولید اقلام کلیدی صادراتی دستمزد دریافت می‌کردند، حائز اهمیت است. بیکاری و متعاقب آن کاهش درآمد احتمالاً ممکن است تقاضا را کاهش دهد که به نوبه خود می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر اقتصاد غیررسمی داشته باشد. بر اساس گزارش‌ها، تعداد زیادی از مردم کره شمالی در مناطق مرزی با صنایع خانگی و قاچاق زندگی می‌کنند. این مهم است که ببینیم تحریم‌ها چگونه بر زندگی آنها تأثیر می‌گذارد. از سوی دیگر، نخبگانی مانند رهبران احزاب ممکن است به دنبال افزایش منافع خود با انتقال بار تحریم‌ها به شهروندان

عادی باشند. این احتمال توجه را به این موضوع جلب می کند که آیا نابرابری درآمد بر اساس طبقات در حال تشدید است یا خیر. اگر تحریم‌های سخت‌گیرانه برای مدت طولانی ادامه پیدا کند، باید نظارت فعالی در مورد اینکه آیا آسیب‌های اقتصادی منجر به عواقب منفی برای حقوق اجتماعی مردم کره شمالی می شود، وجود داشته باشد. موارد قبلی نشان می دهد که حقوق سلامتی و استاندارد زندگی مناسب به ویژه در میان غیرنظامیان زمانی که تحریم‌ها برای مدت نسبتاً طولانی حفظ می شدند، به خطر افتاد. این یافته ها نشان می دهد که چرا نظارت دقیق و آسیب شناسی تحریم ها بر وضعیت حقوق مردم در کره شمالی و ایران اهمیت دارد. در چنین نظارتی، توجه ویژه به در دسترس بودن غذا توصیه می شود. دسترسی به غذا و وسایل تهیه غذا؛ در دسترس بودن و دسترسی به امکانات، کالاها و خدمات بهداشتی و درمانی؛ وضعیت تغذیه و بهداشت گروه های آسیب پذیر؛ در دسترس بودن تجهیزات پمپ آب و مواد ضد عفونی کننده؛ و تغییر روند در مدیریت سیستم آبرسانی و فاضلاب مورد نیاز است. یکی دیگر از جنبه‌های منفی تحریم‌های اقتصادی، آسیب آن به حق آموزش از طریق تضعیف عملکرد سیستم آموزشی است که خواستار نظارت بر تحولات اخیر در حق مردم کره شمالی و ایران برای آموزش است. شاخص‌های کلیدی شامل تغییر روند در نرخ پذیرش مدارس، نرخ ترک تحصیل، سهم نخبگان در هر مرحله از تحصیل و تغییر در مبادلات حرفه‌ای قبل و بعد از تقویت تحریم‌ها می شود. از آنجایی که حقوق اجتماعی ارتباط تنگاتنگی با اقدامات بشردوستانه دارد، باید مراقب نحوه تأثیرگذاری بر فعالیت های سازمان های بشردوستانه بود.

نتیجه گیری کلی و ارائه راهکارها

تحریم های اقتصادی به عنوان جایگزینی برای جنگ یا استفاده از نیرو، انتخاب مکرر جامعه بین المللی بوده است. تحریم های ظالمانه آمریکا مانع از ورود کمک های نقدی و غیرنقدی به ایران برای کمک به مردم سیل زده شد که مصداق بارز نقض حقوق بشر است. این تحریم ها علاوه بر آثار فیزیکی و مالی بر مردم سیل زده، اثرات روانی نیز داشته است. در هنگام بلایای طبیعی، نجات جان افراد آسیب دیده به یک اولویت حیاتی تبدیل می شود و روابط سیاسی نباید در عملیات امدادرسانی و ارائه کمک ها اختلال ایجاد کند. با این حال، راه حل هایی مانند مذاکره با سیاستمداران و درخواست به دادگاه های بین المللی دادگستری می تواند امیدوار کننده و حل

کننده باشد. تحریم های اقتصادی به عنوان جایگزینی برای جنگ یا استفاده از نیرو، انتخاب مکرر جامعه بین المللی بوده است. حتی اگر چنین نباشد، تحریم ها می توانند کمک های مثبتی به دستیابی به یک سازش سیاسی یا کاهش بحران در ترکیب با سایر اقدامات داشته باشند. متأسفانه گاهی اوقات عواقب ناخواسته ای رخ می دهد. تأثیر منفی بر حقوق بشر شهروندان بی گناه در کشور هدف یکی از آنهاست. بنابراین، دو کشور کره شمالی و ایران از جامعه بین المللی انتظار دارد که فشارهایی را برای تغییر رفتار آمریکا به موازات عدم اجرای هرگونه نقض حقوق بشر در مسیر ارسال کمک های بشردوستانه به مناطق فاجعه زده و در راستای حفظ عزت نفس اعمال کند. الگوهای رفتاری این کشور توانسته در عرصه های سیاست خارجی، مجموعه همسویی از دولت ها را گرد هم آورد تا از منافع که این کشور به صورت کالای عمومی و مجانی برای آنان فراهم کرده است، استفاده کنند. در این راستا بهره گیری از قدرت برای یک دولت با ثبات، مستلزم آن است که این دولت بتواند با تمهید و ایجاد ساز و کارها و انگیزه ها، تمامی اعضا را در سلسله مراتب نظام قدرت حفظ نماید. در فرآیند سلسله مراتب قدرت با این خطر محتمل روبرو است که منافع تجدید نظر طلبانه برخی از دولت های غیر همسو موقعیت ثابت آن دولت را به چالش و مخاطره اندازد. در دو کشور ایران و کره شمالی نیز، اجرای تحریم ها، در صورت طولانی شدن، ممکن است چالش های بزرگ تری را برای گروه های آسیب پذیر به همراه داشته باشد. بدیهی است که نخبگان و طبقه متوسط که از رکود اقتصادی اخیر در دو کشور صدمه دیده اند، ممکن است تا حد قابل توجهی اثرات تحریم ها را احساس کنند. با این حال، برای افراد آسیب پذیر، رنج آنها باید به صورت مطلق بیشتر باشد، زیرا وضعیت از قبل ناامن آنها حتی بدتر شده است. در همین راستا، قابل ذکر است که واکنش دولت ها به خسارات اقتصادی ناشی از تحریم ها، تأثیر آن آسیب بر جمعیت غیرنظامی را مشخص خواهد کرد.

بنابراین، بهبود و ارتقای فضای کسب و کارها می تواند وضعیت یک کشور را از نظر ضریب آسیب پذیری تحریم ها به طور اساسی تغییر دهد. همانطور که گفته شد، محققان بر این باورند که هرچه موضوع بیشتر به یک کالای خاص در تجارت بین الملل وابسته باشد (ضریب وابستگی بالا)، احتمال تحریم ها علیه آن کشور بیشتر می شود. هر چه نسبت کشورها در تجارت بین الملل بیشتر باشد (تجارت موثر بزرگ)، احتمال تحریم علیه آنها کمتر خواهد بود. بومی سازی فناوری تولید و کاهش واردات محصولات فناورانه (کاهش ضریب وابستگی) یکی از رویکردهای اساسی مقابله با

تحریم ها است. یکی از جنبه های کلیدی در قدرت کشور هدف برای دفاع در برابر تحریم ها، توانایی بسیج اقتصاد خود برای تامین نیاز داخلی است. این امر باعث ضریب وابستگی و افزایش بازار داخلی می شود. به عنوان مثال واقعی، کره شمالی با سرانه تولید ناخالص ملی پایین و نسبت نامشخص از بازار جهانی و عدم صادرات کالای استراتژیک (تولید مالی موثر کوچک) و نرخ واردات کم (وابستگی کم)، در جایگاه ۳ قرار دارد. دلیل اصلی موفقیت هند و چین در حول تحریم ها، سیاست دولت و شناخت به موقع فرصت رشد و توسعه فناوری و سیستم نوآوری آنها بود. بنابراین می توان گفت پ تحریم ها بر فضای کسب و کار مبتنی بر فناوری و بنگاه های دانش بنیان در کنترل فشارهای ناشی از تحریم ها مؤثر هستند. بنابراین، اثرات تحریم ها بر عملکرد مؤلفه های کسب و کارهای مبتنی بر فناوری به صورت تعاملی و در تقابل با یکدیگر خواهد بود. از این رو تأثیر منفی تحریم ها علیه ایران و کره شمالی بر زندگی و حقوق بشر شهروندان بی گناه زمانی می تواند به حداقل برسد که طرف های تحریم کننده و تحریم کننده پیامدهای تحریم ها را زیر نظر داشته باشند و در صورت مشاهده نتایج نامطلوب، اقداماتی را برای کاهش آن انجام دهند. طرف های تحریم کننده، به ویژه باید اذعان کنند که موظف به اتخاذ هر گونه تدابیر ممکن برای حمایت از حقوق اجتماعی ضروری غیرنظامیان بی گناه در ایران و کره شمالی هستند. بر اساس این آگاهی، زمان آن فرا رسیده است که طرف های تحریم کننده کمک های بشردوستانه به ایران و کره شمالی را دو برابر کنند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

- Afesorgbor, S. K. (2019). The impact of economic sanctions on international trade: How do threatened sanctions compare with imposed sanctions?. *European Journal of Political Economy*, 56, 11-26.
- Afesorgbor, S. K., & Mahadevan, R. (2016). The impact of economic sanctions on income inequality of target states. *World Development*, 83, 1-11.
- Aflatooni, A., Ghaderi, K., & Mansouri, K. (2022). Sanctions against Iran, political connections and speed of adjustment. *Emerging Markets Review*, 100889.
- Alexander, A., & Khichi, K. (2022). Resisting United Nations Security Council Resolutions. *Liverpool Law Review*, 43(1), 129-132.
- Aparac, J. (2022). Business, Human Rights, and Transitional Justice: Overcoming the Regulatory Dysfunction of International Law. *The Global Business Law Review*, 10(1), 24.
- Bandow, D. (2022). It's Time for the United States to Reduce Sanctions against North Korea.
- Bastani, P., Dehghan, Z., Kashfi, S. M., Dorosti, H., Mohammadpour, M., & Mehralian, G. (2022). Challenge of Politico-Economic Sanctions on Pharmaceutical Procurement in Iran: A Qualitative Study. *Iranian Journal of Medical Sciences*, 47(2), 152.
- Colman, M. (2022). UNITED STATES-NORTH KOREA RELATIONS.
- Davenport, K. (2022). Orchestrating US Engagement with North Korea. *Survival*, 64(2), 125-140.
- Do, K. O. (2019). The impact of sanctions on the enjoyment of human rights.
- Drury, A. C., & Li, Y. (2006). US economic sanction threats against China: Failing to leverage better human rights. *Foreign Policy Analysis*, 2(4), 307-324.
- Frank, R. (2006). The political economy of sanctions against North Korea. *Asian Perspective*, 30(3), 5-36.
- Kelishomi, A. M., & Nisticò, R. (2022). Employment effects of economic sanctions in Iran. *World Development*, 151, 105760.
- Kim, M. H. (2022). North Korea's Cyber Capabilities and Their Implications for International Security. *Sustainability*, 14(3), 1744.
- Koh, H. H. (1998). How is international human rights law enforced. *Ind. IJ*, 74, 1397.
- Lauterpacht, H. (1948). The universal declaration of human rights. *Brit. YB Int'l L.*, 25, 354.

- Le, H. T. (2022). Global economic sanctions and export survival: Evidence from cross-country data. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 10(1), 7-22.
- Meissner, K. L., & Mello, P. A. (2022). The unintended consequences of UN sanctions: A qualitative comparative analysis. *Contemporary Security Policy*, 1-31.
- Noland, M. (2009). The (non-) impact of UN sanctions on North Korea. *asia policy*, (7), 61-88
- Pape, R. A. (1997). Why economic sanctions do not work. *International security*, 22(2), 90-136.
- Park, Y. (2022). Efficacy of Economic Sanctions against North Korea: Evidence from Satellite Nighttime Lights. *KIEP Research Paper, World Economy Brief*, 22-03.
- Peksen, D., & Drury, A. C. (2010). Coercive or corrosive: The negative impact of economic sanctions on democracy. *International Interactions*, 36(3), 240-264.
- Sohn, L. B. (1977). The human rights law of the Charter. *Tex. Int'l LJ*, 12, 129.
- Splinter, M., & Klomp, J. (2022). Do Sanctions Cause Economic Growth Collapses?. *NL ARMS Netherlands Annual Review of Military Studies 2021*, 115.
- Van Bergeijk, P. (1995). The impact of economic sanctions in the 1990s. *The World Economy*, 18(3), 443-455.
- Van den Berg, G. J., Uhlendorff, A., & Wolff, J. (2022). The Impact of Sanctions for Young Welfare Recipients on Transitions to Work and Wages, and on Dropping Out. *Economica*, 89(353), 1-28.
- Yue, Y. (2022). The North Korean Nuclear Crisis Response from the Perspective of the US Preventive Diplomacy. In *PREVENTIVE DIPLOMACY, PEACEBUILDING AND SECURITY IN THE ASIA-PACIFIC: Evolving Norms, Agenda and Practices* (pp. 79-104).